

Halina Zubala
(Warszawa)

MATERIAŁY LUCJANA KRÓLIKOWSKIEGO
(1898–1987)
(III-284)

Lucjan Królikowski urodził się 26 października 1898 roku Sosnowcu, powiat Będzin. Był synem Józefa, z zawodu kowala, i Wandy z Fularskich. Szkołę powszechną pięcioklasową ukończył w Sosnowcu, następnie uczęszczał do Gimnazjum Matematyczno-Przyrodniczego również w Sosnowcu. Naukę przerwała mu wojna. W 1920 roku został powołany do wojska. Przez 6 miesięcy, od lipca do grudnia, służył w 7 pułku artylerii jako kanonier.

Po zakończeniu służby kontynuował naukę w gimnazjum, gdzie w 1922 r. uzyskał świadectwo dojrzałości. Po maturze odbył roczną praktykę w lasach prywatnych Karola Raczyńskiego w Złotym Potoku k. Częstochowy.

W roku 1923 podjął studia na Wydziale Rolniczo-Leśnym Uniwersytetu Poznańskiego, (UP) w sekcji leśnej. W 1926 r., na III roku studiów, rozpoczął pracę naukową jako młodszy asystent w Katedrze Gleboznawstwa kierowanej przez profesora Feliksa Terlikowskiego. Głównym zajęciem Lucjana Królikowskiego były prace laboratoryjne. Od 1927 r. brał także udział w pracach zbiorowych pod kierunkiem F. Terlikowskiego kartowania gleb woj. poznańskiego w celu zbierania materiałów do mapy gleb polskich. Do wybuchu II wojny światowej sporządzono mapy gleb województwa poznańskiego i pomorskiego. Materiały kartograficzne drukowano w „Rocznikach Nauk Rolniczych i Leśnych”.

Po przedłożeniu pracy *Przyczynek do metody oznaczania stopnia rozkładu ściółek leśnych* i złożeniu egzaminów na UP Lucjan Królikowski otrzymał w 1930 r. dyplom inżyniera leśnika. W latach 1930–1936 zajmował się dalej kartowaniem gleb i dydaktyką. Prowadził ćwiczenia ze studentami w Katedrze Gleboznawstwa i rolnictwa na Wydziale Rolniczo-Leśnym UP i terenowe z gleboznawstwa leśnego – pierwsze tego typu na wydziale leśnym w Polsce.

W 1935 r. uzyskał, również na UP, stopień doktora nauk leśnych po obronie pracy *Badania nad stosunkiem węgla do azotu w ściółkach i próchnicach gleb leśnych*. W tym samym roku rozpoczął pierwsze doświadczenia z nawożeniem gleb leśnych na najuboższych siedliskach. Były to prace pionierskie z zakresu nawożenia lasu w Polsce.

W 1936 r. został przeniesiony do Instytutu Badawczego Leśnictwa w Warszawie, w którym na stanowisku asystenta w Oddziale Hodowli Lasu pracował do wybuchu II wojny światowej. W tym okresie prowadził także badania nad normalizacją narzędzi leśnych. Między innymi ustalił najodpowiedniejszy kształt kostura (dłuto) do sadzenia jednorocznej sosny w szparę.

W czasie wojny pracował w Krzemienieckim Liceum Rolniczo-Leśnym jako wykładowca gleboznawstwa, botaniki leśnej i wstępu do hodowli lasu. W 1942 r. powrócił do Warszawy i rozpoczął pracę w Oddziale Warszawskim Rolniczego Instytutu Naukowego w Puławach. Faktycznie – w Tajnej Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w charakterze (umownie) asystenta chemii rolnej.

Po powstaniu warszawskim zmuszony był opuścić stolicę wraz z rodziną – żoną i córką. Przez krótki okres przebywał w obozie przejściowym w Pruszkowie, następnie przedostał się do Milanówka, a potem do Skierniewic. W styczniu 1945 r. powrócił do Warszawy. Brał czynny udział w reaktywowaniu SGGW, w której objął stanowisko adiunkta Zakładu Hodowli Lasu. W SGGW pracował do roku 1954.

Od października 1945 r. rozpoczął również pracę w Instytucie Badawczym Leśnictwa (IBL) na stanowisku adiunkta. W 1948 r. został kierownikiem nowo powstałego Zakładu Zalesiania. Szczególny nacisk położył wówczas na inwentaryzację nieużytków, sposób ich

uproduktywnienia i zalesiania, na rekultywację terenów przemysłowych, głównie piaskowni, zwałów górniczych i hutniczych.

W 1954 r. został profesorem nadzwyczajnym. W roku 1960 objął kierownictwo Zakładu Gleboznawstwa IBL, w którym kontynuował tematy prowadzone w Zakładzie Zalesiania i rozpoczął nowe badania z nawożeniem gleb leśnych pod uprawami sosnowymi i ściółek leśnych. Badał przyswajalność składników chemicznych i organicznych w różnych okresach rozwoju lasu, w odmiennych warunkach glebowych. Obserwował także poziom wzrostu drzew po wapnowaniu gleby. Badał skuteczność działania różnych nawozów mineralnych, nie wykluczając mikroelementów. Doświadczenia z nawożeniem prowadziły także do rekultywacji gleb zdegradowanych i pozwoliły na opracowanie wytycznych dla praktyki leśnej, dających możliwości zahamowania degradacji gleb. Opracowane na podstawie tych doświadczeń sposoby rekultywacji gleb zdegradowanych wdrażane były od 1954 r. w wielu nadleśnictwach Polski. Pierwszy w Polsce podjął prace badawczo-doświadczalne nad wprowadzeniem topoli do produkcji leśnej.

Dorobek naukowy i naukowo-dydaktyczny Lucjana Królikowskiego liczy ponad 100 pozycji. Są to zarówno prace badawcze, jak i artykuły o charakterze dydaktycznym i popularnonaukowym. Prócz tego promował wielu doktorów, recenzował prace doktorskie.

Lucjan Królikowski bardzo dużo czasu poświęcał działalności organizacyjno-naukowej, przede wszystkim w Polskim Towarzystwie Gleboznawczym, którego był jednym z założycieli w 1937 r. Po wojnie, w reaktywowanym w 1946 r. PTG, został sekretarzem generalnym. Od 1956 r. był jego wiceprezesem, a w 1961 r. Walne Zebranie PTG wybrało go na prezesa. Funkcję tę pełnił do śmierci.

W 1968 r. został mianowany profesorem zwyczajnym. Po przejściu na emeryturę w 1970 r. cały swój wysiłek i doświadczenie organizacyjno-naukowe poświęcił rozwojowi Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego. Zebrania Towarzystwa odbywały się najczęściej w jego mieszkaniu przy ul. Wiśniowej w Warszawie. Poza ogólnym kierownictwem brał czynny udział w komisjach naukowych PTG. Był przewodniczącym zespołu gleb leśnych, pomocy dydaktycznych, albumu gleb polskich. Redagował dział leśny w „Przeglądzie Naukowym Literatury Rolniczej i Leśnej” oraz przewodniczył komitetowi redakcyjnemu „Roczników Gleboznawczych”.

Był także członkiem honorowym Komitetu Nauk Leśnych PAN i członkiem Komitetu Gleboznawstwa i Chemii Rolnej PAN oraz członkiem Rady Naukowej Instytutu Dendrologii PAN w Kórniku.

Brał aktywny udział w zjazdach i kongresach naukowo-gleboznawczych w ramach RWPG i innych. W 1956 r. uczestniczył w Międzynarodowym Kongresie Gleboznawczym w Paryżu, a w roku 1964 w Bukareszcie. Był również organizatorem i współorganizatorem wielu sympozjów i konferencji roboczych w Polsce o zakresie krajowym i międzynarodowym.

Za swoją pracę zawodową w dziedzinie gleboznawstwa leśnego i pracę społeczną został wyróżniony szeregiem odznaczeń resortowych: odznaką racjonalizatora nadaną mu przez Ministerstwo Leśnictwa (1949), zespołową Nagrodą Państwową III stopnia za udział w opracowaniu gleb Polski (1952), Medalem 10-lecia PRL (1955), odznaką 1000-lecia Państwa Polskiego (1954), Złotą Odznaką Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego (1961), Złotą Odznaką Instytutu Badawczego Leśnictwa (1967), Odznaką Zasłużonego Pracownika Rolnictwa (1977) oraz odznaką VII Wieków Warszawy (1965) za pracę radnego przez kilka kadencji w Stołecznej Radzie Narodowej m.st. Warszawy.

Otrzymał również wysokie odznaczenia państwowe: Brązowy i Złoty Krzyż Zasługi (1938 i 1955), Krzyż Kawalerski i Komandorski Orderu Odrodzenia Polski (1968, 1974).

W roku 1968 jako pierwszy polski uczyony uzyskał godność członka honorowego Międzynarodowego Towarzystwa Gleboznawczego. W 1985 r. został wyróżniony tytułem doktora honoris causa Akademii Rolniczej w Poznaniu.

Lucjan Królikowski zmarł w Warszawie 12 stycznia 1987 roku i został pochowany na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach.

Materiały po Lucjanie Królikowskim przekazała w darze do Archiwum PAN córka, Maria Kordaszewska, w 1988 r. w rozmiarze 1,2 m.b. Prace porządkowe nad spuścizną początkowo prowadzone były przez grupę praktykantów z Policealnego Studium Informacji Naukowej, Archiwistyki i Księgarstwa pod kierunkiem mgr. Marka Obarskiego, a dokończone we wrześniu 1992 r. przez Celinę Sikorską. W 1997 r. Halina Zubala przeprowadziła dogłębną meliorację inwentarza materiałów i przeredagowała wstęp do inwentarza.

Materiały L. Królikowskiego podzielono na grupy zgodnie z obowiązującymi przepisami porządkowania zespołów pochodzenia prywatnego. W trakcie porządkowania utworzono VI grup.

Grupa I – materiały twórczości naukowej – podzielona została na następujące podgrupy: artykuły, opracowania, referaty, ćwiczenia i wykłady, tłumaczenia, materiały warsztatowe. Grupa obejmuje lata 1925–1976.

W podgrupie artykułów, opracowań i referatów zastosowano układ rzeczowo-chronologiczny. W tytułach artykułów i opracowań dwóch lub więcej autorów nazwiska ich wymieniono w porządku alfabetycznym. Kolejna podgrupa to notatki do ćwiczeń i wykłady (lata 1940–1969). Notatki do ćwiczeń dotyczą pracy w Katedrze Gleboznawstwa na Wydziale Rolniczo-Leśnym UP oraz ćwiczeń laboratoryjnych w tajnej SGGW. Zawarta jest tu również recenzja rozprawy doktorskiej napisana przez L. Królikowskiego.

Następnie wydzielone zostały, w osobną podgrupę, teksty tłumaczeń z języka angielskiego, czeskiego i rosyjskiego dokonane przez L. Królikowskiego.

Ostatnią, największą podgrupę materiałów twórczości naukowej stanowią materiały warsztatowe (21 j.a.). Są to głównie wypisy z literatury polskiej i obcej, często streszczenia artykułów, bibliografia, spisy czasopism i słowniczki nazw podstawowych w języku polskim i obcym. Z materiałów warsztatowych w odrębną część wydzielono materiały doświadczałne z nawożenia, założone przez Niemców w latach 1927–1938 w obecnym województwie piłskim i dalej prowadzone przez L. Królikowskiego.

Grupa II obejmuje materiały działalności organizacyjno-naukowej i zawodowej z lat 1947–1975. Wyodrębniono tu podgrupy: działalność w Instytucie Badawczym Leśnictwa; w Polskim Towarzystwie Gleboznawczym; Międzynarodowe Kongresy Gleboznawcze; Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej.

Materiały dotyczące pracy w IBL zawierają m.in. informacje o terenowych placówkach doświadczalnych, o zagospodarowaniu piasków wydmych, o analizach chemicznych i fizycznych gleb pod zalesiania. Kilka jednostek dotyczy uprawiania topoli, wytycznych typowania gleb pod uprawy topolowe oraz sprawozdania z plantacji topolowych. Nadto zawierają plany prac i sprawozdania roczne Zakładu Gleboznawstwa IBL z różnych okresów oraz sprawozdania z tematów badawczych z lat 1963–1975.

Materiały Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego obejmują protokoły posiedzeń zarządu, sprawozdania z działalności oraz protokoły posiedzeń Komisji Opracowania Genetycznej Klasyfikacji Gleb Leśnych i Komisji Fizyki Gleb z lat 1960–1965 i 1970–1973. W dalszej części umieszczono informacje o Międzynarodowych Kongresach Gleboznawczych oraz materiały współpracy z Radą Wzajemnej Pomocy Gospodarczej.

W grupie III – materiały biograficzne – wymienić należy: wykaz prac, życiorys napisany przez współpracowników oraz odrębne notatki z wykładów z lat 1924–1926 i 1971.

Korespondencja z lat 1959–1974 stanowi IV grupę materiałów. Podzielono ją na wychodzącą i wpływającą, nadano jej układ alfabetyczny według nazwisk i nazw instytucji odbiorców i nadawców oraz zaopatrzone w aneksy. Największą liczbę listów wychodzących (27) i wpływających (70) stanowi korespondencja z niemieckim uczonym Detlevem Brüningiem z lat 1968–1973.

Grupę V tworzą materiały Państwowej Rady Ochrony Przyrody.
 Spuściznę L. Królikowskiego zamyka grupa VI: załączniki-druki.
 Materiały Lucjana Królikowskiego otrzymały w Archiwum PAN sygnaturę III-284.
 Inwentarz obejmuje 92 jednostki archiwalne i 6 aneksów.

Źródła i bibliografia

1. *Materiały Lucjana Królikowskiego* Archiwum PAN, , sygn. III-284, j. 80–83, 85–87
2. *Minerwa Polska*, Archiwum PAN, , sygn. I-8 nr 1817
3. Instytut Badawczy Leśnictwa, Warszawa, sygn. 598 –teczka personalna L. Królikowskiego
4. Broda Józef, *Historia Studiów Rolniczych i Leśnych w Poznaniu w latach 1919–1969*.
 A. *Wydział Rolniczo-Leśny Uniwersytetu Poznańskiego (1919–1951)*, [w:] *Dzieje akademickich studiów rolniczych i leśnych w Wielkopolsce 1919–1969*, Poznań 1970, s. 31–112
5. *Katalog polskiej literatury matematyczno-przyrodniczej za lata 1927–1930*, Kraków 1936, t. XVIII, s. 259–278
6. „Roczniki Wyższej Szkoły Rolniczej w Poznaniu”, dodatek do tomu XLV: *Wydział Rolniczy*, Poznań 1970

PRZEGLĄD ZAWARTOŚCI INWENTARZA

I. Materiały twórczości naukowej	1-56
A. Artykuły, opracowania i referaty	1–24
B. Wykłady i ćwiczenia	25–30
C. Recenzja	31
D. Tłumaczenia	32–35
E. Materiały warsztatowe	36–56
a. Wypisy z literatury polskiej i obcej	36–51
b. Materiały warsztatowo-doświadczalne z nawożenia	52–56
II. Materiały działalności organizacyjno-naukowej i zawodowej	57–86
A. Instytut Badawczy Leśnictwa	57–78
B. Polskie Towarzystwo Gleboznawcze	79–84
C. Działalność zawodowa w innych instytucjach	85–86
III. Materiały biograficzne	87–88
IV. Korespondencja	89–90
A. Wychodząca	89
B. Wpływająca	90
V. Materiały osób obcych	91
VI. Załączniki	92
Aneksy	1-6

I. MATERIAŁY TWÓRCZOŚCI NAUKOWEJ

A. Artykuły, opracowania i referaty

1. *O ściółce leśnej*
 Artykuł
 Ok. 1936, rkp., l., k. 9
 Druk: „Niwa Leśna”, 1938, nr 40–41
2. *Przyroda lasów polskich*
 Artykuł
 Przed 1939, masz. z popr., l., k. 8

3. *Zagadnienie ustrojowe leśnictwa*
Artykuł
Ok. 1947, masz., l., k. 23
4. *Naturalne odnowienie lasów*
Artykuł do *Kalendarza leśnego informacyjnego na rok 1949*: tekst, pismo zamawiające
1948, rkp., masz. (2 egz.), l., k. 18
5. *Nawożenie w leśnictwie*
Nawożenie roślin uprawnych
Artykuł i konspekt opracowania
1961, masz., masz. powiel., k. 39
Druk: poz. 1 *Aktualne zagadnienia nawożenia mineralnego* (materiały konferencji), cz. II, Warszawa 1962
6. *Zagospodarowania nieużytków*
Projekt podręcznika, konspekty, recenzja Juliana Szczuki
1961–1964, rkp., masz., masz. powiel., l., k. 35
7. *Nawożenie szkólek*
Nawożenie w szkółkach rozsadnikach
Artykuły, różne wersje
Ok. 1962 i b.d., rkp., masz. z popr., l., k. 93
8. Nawożenie lasów
Artykuły
1966–1972 i b.d., rkp., masz., j. niem., pol., l., sz., k. 106, zob. aneks 1
9. *Rozkład ściółek leśnych i grubych warstw mszystych w drzewostanach sosnowych i świerkowych*
Wpływ trzebieży na rozkład ściółek i przyrost drzewostanów sosnowych i świerkowych
Prace wykonane w ramach umowy z Departamentem Rolnictwa USA na zlecenie zespołu koordynacyjnego PL 480 przy Wydziale V PAN
1968, masz., masz. powiel., l., k. 99
10. Gleby leśne
Opracowania
1937, 1963, 1968 i b.d., rkp., masz., masz. powiel., l., k. 50, zob. aneks 2
11. *Zdegradowane gleby leśne*
Charakterystyka zdegradowanych gleb leśnych
Wytyczne w sprawie przywracania produktywności glebom zdegradowanym
Opracowania
1968, 1970, 1976, masz., l., k. 30
12. *Genetyczne grupy gleb świata – gleby wyżynne*
Genetyczne grupy gleb świata – gleby hydromorficzne i pierwotne
Opracowanie dwóch rozdziałów, III i IV, do nieokreślonego wydawnictwa
B.d., masz., l. k. 23
13. *Piaski w Polsce*

Projekt artykułu do *Encyklopedii Rolniczej*
B.d., masz., plansze światłokopii, fot., l., k. 20

14. *Zużycie wody przez drzewa i drzewostany jako pozycja rozchodowa w bilansie gospodarki wodnej* [artykuł mylnie przypisany Królikowskiemu, właściwy autor Karol Ermich, druk: „Sylwan”, 1957, nr 6, s. 1–24]
Metoda szybkiego oznaczania wilgoci w glebie wg Bouyoucosa
Opracowania
1950, 1957, masz., masz. powiel., l., k., 12 + 7
Druk: poz. 2 „Roczniki Gleboznawcze”, 1950, nr 1, s. 160–172
15. *Zalesienia*
Topole, osiki
Wprowadzenie topoli i osiki na grunty porolne
Rozmieszczenie topoli i osiki na terenie lasów państwowych
Opracowania
B.d., rkp., masz., l., k. 30
16. Barański Ryszard, K.L., *Wpływ odczynu gleby na rozwój i wzrost topoli*
Barański Ryszard, K.L., *Wpływ poziomu wody gruntowej w glebie na wzrost topoli (Populus Hybr. 277)*
Opracowania
1961–1962, masz., l., k. 10
Druk: poz. 1 pt. *Wpływ kwasowości gleb na wzrost topoli (P. hybr. 277)*, „Roczniki Gleboznawcze”, 1961, t. 10, dodatek
poz. 2 *10 lat uprawy topoli w Polsce Ludowej* (materiały sympozjum), Warszawa 1962, s. 67–72
17. Brüning D. K.L., *40-letnie doświadczenia z nawożeniem sosny potasem w nadleśnictwie Piła*
Opracowanie
Ok. 1971, rkp., masz., j. niem. (5 egz.), pol. (2 egz.), l., k. 32
Druk jako *Vierzigjährige Kali-Kieferndüngungsversuche im Oberforstamt Piła*, „Roczniki Gleboznawcze”, 1974, t. 25, dodatek, s. 123–131
18. Ciok Barbara, L.K., *Glin wymienny hamuje rozwój i wzrost siewek sosnowych*
Artykuł
1968, rkp., l., k. 32
Druk: „Prace Instytutu Badawczego Leśnictwa”, 1968, nr 365, s. 13–19
19. K.L., Mucha Witold i in., *Zagadnienie rekultywacji gleb leśnych rejonów przemysłowych GOP i KOP*
K.L., Strzelec Z., *Doświadczenia nad rekultywacją gleb terenów przemysłowych w OZLP Katowice i Kraków w latach 1952–1964*
Artykuł, referat
1965, 1972, masz., masz. powiel., druk., l., k. 15
Druk: poz. 1 *Komunikaty XIX Ogólnopolskiego Zjazdu Naukowego PTG. Ochrona środowiska glebowego. Katowice–Kraków. Puławy, wrzesień 1972*, s. 327–339
poz. 2 „Biuletyn Zakładu Badań Naukowych GOP PAN”, 1965, nr 5, s. 307–313
20. *Metody zalesiania piasków lotnych w oparciu o doświadczenia radzieckie*
K.L., Strzelecki Waclaw, *Utrwalanie i zalesianie piasków lotnych w ZSRR*

Artykuły

1953, 1961, masz., l., k. 22

Druk: poz. 1 Warszawa 1953

poz. 2 „Las Polski”, 1961, nr 3

21. K.L., Strzelecki Waław, *Ogólna charakterystyka piasków wydmy nadmorskich*
K.L., Strzelecki Waław, *Jak podnieść produktywność upraw leśnych zakładanych na piaskach wydmy*

K.L., Strzelecki Waław, *Wskazówki w sprawie podniesienia produktywności upraw leśnych zakładanych na piaskach lotnych wydmy*

Artykuły

1969 i b.d., masz., druk, l., sz., k. 34

Druk: poz. 1 pt. *Charakterystyka piasków wydmy nadmorskich*, „Sylwan”, 1969, nr 12, s. 21–29

poz. 2 „Poradnik Leśny”, dodatek do „Lasu Polskiego”, 1961, nr 3

22. K.L., Strzelecki Waław, *Zastosowania torfu w gospodarstwie leśnym*

K.L., Strzelecki Waław, *Zalesienie doniczkowe na nieużytkach*

Artykuły

1968, 1970, masz., masz. powiel., l., k. 31

Druk: poz. 1 pt. *Wykorzystanie torfu w gospodarstwie leśnym*, Warszawa 1968

23. K.L., Mucha Witold, Prusinkiewicz Zbigniew, *Próchnica leśna*

Artykuł

Po 1960, rkp., l., k. 32

24. Gospodarstwo leśne, gleby i ich zalesianie, nawożenie gruntów

Referaty

1937–1938, 1949–1973 i b.d., rkp., masz., masz. powiel., l., k. 162, zob. aneks 3

B. Wykłady i ćwiczenia

25. Gleby leśne, analizy chemiczne gleby i nawożenie

Materiały do ćwiczeń, wyniki analiz chemicznych gleby i nawożenia, pobieranie próbek do analizy

1928, 1942–1943, rkp., l., sz., k. 144

26. Wiadomości ogólne. Wzorowa lekcja o lesie

Notatki do wykładu w Liceum Krzemienieckim

Ok. 1940, rkp., sz., k. 12

27. Hodowla, znaczenie lasów, opis gatunków drzew, struktura gleb

Notatki do wykładów na SGGW

1948, rkp., l., k. 200

28. Zasady produkcji leśnej – gatunki drzew

Notatki do wykładów na SGGW

1948, rkp. z rys., l., k. 75

29. Wiadomości ogólne o leśnictwie

Wstęp do nauki o leśnictwie, urządzenie lasu, typy siedliskowe lasu, organizmy glebowe, klasyfikacja gleb, przegląd literatury

Notatki do wykładów

Po 1950, rkp., masz., l., k. 64

30. Studium Podyplomowe z hodowli lasu przy Wydziale Leśnym SGGW
Rozkład zajęć i wykładów, w tym także L. K.
1968–1969, rkp., masz., masz. powiel., l., k. 8

C. Recenzja

31. Recenzja rozprawy doktorskiej mgr. inż. Bogdana Michalaka, *Metody produkcji sadzonek drzew leśnych wyhodowanych ze zrzewów korzeniowych*
B.d., rkp., masz., l., k. 7

D. Tłumaczenia

32. Comber Norman M., *Wstęp do naukowego studium o glebie* lub *Wstęp do nauki gleboznawstwa*
Tłumaczenie książki *Introduction to the Scientific Study of the Soil*, Londyn 1927,
słownik niektórych pojęć angielskich i polskich
Przed 1945, rkp., masz., l., sz., k. 121
33. Neměc Antonin, *Meliorace degradovaných lesních půd*
Tłumaczenie
B.d., masz., l., k. 16
34. Tjurin I.V., *Substancja organiczna gleb i jej rola w tworzeniu się gleb i urodzajności. Nauka o próchnicy leśnej*
Tłumaczenie książki *Organičeskoe veščestvo počv i ego rol v počvoobrazovanii i plodorodii. Učenie o počvennom gumuse*, Moskwa 1937: rozdziały I–IV, wnioski
Przed 1945, rkp., sz., k. 200
35. Wilde S.A., Voigt G.K., *Analiza gleb i roślin dla leśników i ogrodników (diagnozy produktywności gleby za pomocą metod polowych i laboratoryjnych)*
Tłumaczenie książki *Analysis of Soils and Plants for Foresters and Horticulturists*, Ann Arbor 1955, dedykacja dla prof. Emila Trouga
Po 1955, masz., l., k. 63

E. Materiały warsztatowe

a. Wypisy z literatury polskiej i obcej, bibliografia, notatki

36. Gleby leśne i nawożenie
Wypisy z literatury zagranicznej i streszczenia artykułów
1925–1931, rkp., l., k. 29
37. Jw.
Wypisy z literatury zagranicznej i streszczenia artykułów, omówienie i streszczenie referatów IX Międzynarodowego Kongresu Związków Leśnych Instytutów Badawczych w Budapeszcie, 1936
1933–1936, rkp., masz., l., k. 128
38. Jw.
Zeszyt słówek, określeń, omówienie treści i wypisy z książek S.A. Wilde'a *Forest Soils and Forest Growth* i *Analysis of Soils and Plants for Foresters and Horticulturists*
1955–1958 i b.d., rkp., opr. (zeszyty), k. 367
39. Jw.
Wypisy z książki *Forest Soils and Forest Growth*

1957–1958, rkp., opr. (zeszyt), k. 288

40. Gleby leśne, gleboznawstwo

Wypisy z literatury polskiej i obcej, streszczenia artykułów, bibliografia
1969 i b.d., rkp., masz., l., sz., k. 44

41. Jw.

Rodzaje i podział gleb leśnych, mapy gleb polskich, tabele gleb Europy Środkowej i inne: notatki, wypisy i streszczenia z literatury obcej
Ok. 1969, rkp., masz., masz. powiel., światłokopie, fkp., slajdy (3 szt.), negatyw filmu (2 klisze), l., k. 143

42. Nawożenie mineralne upraw topolowych

Bibliografia, spis czasopism, słowniczek nazw rosyjskich i polskich, wypisy z literatury polskiej i obcej, streszczenia
Po 1956, rkp., masz., sz., l., k. 118

43. Nawożenie mineralne i organiczne gleb leśnych, szkółek i parków leśnych

Wypisy z literatury obcej
1956 i b.d., rkp., masz., sz., k. 192

44. Jw.

Wypisy z literatury polskiej i obcej, streszczenia artykułów
1966 i b.d., rkp., masz., l., k. 316

45. Nawożenie w leśnictwie, poprawa żyzności gleb szkółek i gleb leśnych małoprodukcyjnych we Francji i Niemczech

Streszczenia artykułów, nadbitki, bibliografia
1967–1969, rkp., masz., druk, l., sz., k. 96

46. Nawożenie gleb leśnych organiczne i mineralne, fizyczne własności gleb i gleby zdegradowane

Wypisy z literatury polskiej i obcej, streszczenia artykułów
1969 i b.d., rkp., l., k. 254

47. Nawożenie w leśnictwie, próchnica leśna

Słowniczek nazw czeskich i polskich, metodyka – słownictwo, chromatopolarografia – określenia, bibliografia, zestaw literatury i czasopism
1956, 1980–1985 i b.d., rkp., l., sz. (zeszyty), k. 312

48. *Encyklopedia leśnictwa* wg wykładu prof. dr Sokołowskiego, Kraków 1937

Streszczenia, notatki
B.d., rkp., l., k. 16

49. Zalesianie nieużytków

Wypisy z literatury, notatki
B.d., rkp., l., k. 10

50. Leśnictwo

Bibliografia i wypisy z „Forestry for Wooden” dot. historii życia i rozwoju drzew, klimatu, gleby, lasów, szkółek, nieużytków

B.d., rkp., l., sz., k. 171

51. Ukształtowanie powierzchni i ziem w Polsce. Podłoże historyczne tego ukształtowania wg Lancewicza

B.d., rkp., l., k. 29

b. Materiały warsztatowo-doświadczalne z nawożenia

52. Doświadczenia z nawożeniem upraw leśnych z powierzchni założonych przez Niemców na terenie Trzcianka – Rychlik

Notatki z obserwacji

1964, rkp., sz. (zeszyt), l., k. 60

53. Materiały badawcze z powierzchni doświadczalnych założonych przez Niemców na terenie nadleśnictwa Rychlik, leśnictwo Nowa Wieś – Nawożenie mineralne założone w l. 1927–1938

Materiały niepełne przejęte przez Zakład Zalesiania Instytutu Badawczego Leśnictwa w 1948 r. w celu dalszych badań: plany, wykresy, opisy, notatki L.K.

B.d., rkp., masz., druk, formularze, l., opr., k. 153

54. Jw.

Plany, wykresy, opisy, notatki L.K.

B.d., rkp., masz., druk, formularze, l., oprac., k. 68

55. Jw.

Nadleśnictwo Trzcianka, leśnictwo Teresia, nadleśnictwo Jędrzejewo (Putzig): wykresy, opisy, notatki L.K.

B.d., masz., druk, formularze, l., opr., k. 157

56. Jw.

Nadleśnictwo Piła, leśnictwa Mały Borek i Parzele: wykresy, opisy, notatki L.K.: plany, wykresy, próbki gleb, opisy L.K.

1950–1971, rkp., masz., druk, l., k. 102

II. MATERIAŁY DZIAŁALNOŚCI ORGANIZACYJNO-ZAWODOWEJ

A. Instytut Badawczy Leśnictwa

57. Wycieczka do lasów Okręgu Bytomskiego i Wrocławskiego, objazdy terenowe

Notatki, opisy

1947, 1952–1953 i b.d., rkp., l., sz., k. 74

58. Instytut Badawczy Leśnictwa. Placówka terenowo-doświadczalna w leśnictwie Sękocin

Plansze doświadczeń, rozmieszczenie poletek doświadczalnych, opisy i wyniki doświadczeń

1947–1951, rkp., masz., l., k. 104

59. Instytut Badawczy Leśnictwa. Zakład Zalesiania

Plan prac na rok 1949, sprawozdanie za pierwszy kwartał 1951, sprawozdania za lata 1954–1955, sprawozdanie za 8 lat działalności w 1958

1949–1958, masz., k. 66

60. Jw.

Analiza chemiczna i mechaniczna gleb pod zalesiania. Nadleśnictwa: Henryków, Tłuszcz, Przyborów, Zielonka
1955–1956, rkp., masz., druk, światłokopia, l. k. 125

61. Jw.

Piaski lotne i wydmy: plan doświadczenia z nawożeniem upraw sosnowych na piaskach wydmych, doświadczenia z zastosowaniem wierzby kaspijskiej, wyniki badań z nawożeniem upraw wg nadleśnictw na piaskach, sprawozdanie z doświadczenia wazonowego nawożenia sosny na wydmach
1957–1968, rkp., masz., 11 fot., l., k. 53

62. Jw.

Topole – zakładanie matecznika topolowego, wegetatywne rozmnażanie topoli: wyniki pracy i wnioski IBL
1948–1960, rkp., masz., druk, l., sz., k. 71 w tym 1 fot.

63. Instytut Badawczy Leśnictwa. Zakład Gleboznawstwa

Wytyczne w sprawie typowania gleb pod uprawy topolowe, ogólne zestawienie gleb i typów siedliskowych lasu pod uprawy topolowe i opisy doświadczeń, plany prac przy zakładaniu powierzchni doświadczalnych różnych odmian topoli, fotografie z doświadczeń wzrostu topoli
1961 i b.d., rkp., masz., masz. powiel., światłokopie, l., k. 60, 27 fot.

64. Jw.

Siedliska topolowe, gleba w uprawie topoli wg Duchaufena, stosowanie nawozów w uprawach topolowych: harmonogramy szkolenia na temat typowania siedlisk topolowych, korespondencja
1963, 1967, masz., masz. powiel., l., k. 67

65. Jw.

Sprawozdania z plantacji topoli z nadleśnictw: Gostynin, Hrubieszów – leśnictwo Jarosławiec, Fundacja Kórnicka – nadleśnictwo Kórnik – majątki Dworzyska i Łękno, z okręgu gdańskiego
1954–1958, 1962 i b.d., rkp., masz., fot., l., k. 24

66. Jw.

Znaczenie wykopywania karp w gospodarstwie leśnym, energia rozkładu błonnika, doświadczenia wazonowe z glinem, produkcja drewna przez nawożenie lasu, plan zalesiania terenów po kopalni „Karol”
1962, 1966, 1970 i b.d., rkp., masz., l., sz., k. 30

67. Jw.

Pracownia Izotopowa w leśnictwie: cel i zakres badań izotopowych, plany budowy pracowni, notatki
1960, masz., światłokopia planów, l., k. 13

68. Jw.

Zarys historyczny Puszczy Kozienickiej, wykaz powierzchni doświadczalnych, zakładanych od 1963
1964 i b.d., masz., fot., l., k. 58

69. Jw.
Plany prac i sprawozdania, plany zagospodarowania Puszczy Nadnoteckiej
1966, masz., opr., 65 s.
70. Jw.
Zestawienie serii powierzchni doświadczalnych z nawożeniem ubogich gleb leśnych pod uprawami, zestawienie średnich przyrostów i wysokości w nadleśnictwach: Chojnów, Kozienice, Ostrołęka, Przyborów, Sieraków w l. 1964–1970
1974, rkp., masz., l., k. 104
71. Jw.
Ankieta przesłana do Okręgowych Zarządów Lasów Państwowych, wskazówki jej wypełnienia, metoda prowadzenia obserwacji i pomiarów na powierzchniach doświadczalnych z nawożeniem mineralnym, tabele wypełnione z poszczególnych nadleśnictw, tabele wyników
1960–1963, 1970–1971, rkp., masz., masz. powiel., l., k. 191
72. Jw.
Temat 09.2.1.01.02.09 i 556 – badania gleboznawcze i opracowania metod przywracania produktywności glebom zdegradowanym
1975, rkp., masz., fot., l., k. 52
73. Instytut Badawczy Leśnictwa. Zakład Gleboznawstwa i Nawożenia
Tematy badawcze dotyczące m.in. metod nawożenia gleb FG-Po-106/63/E21-FS-22, 403-GI-3, 556-GI-1/S, 09.21.01.02.08, 09.2.1.01.02.09
1963–1970, 1975 i b.d., rkp., masz., l., k. 58
74. Jw.
Notatka do Naczelnego Zarządu Lasów Państwowych, Ministerstwa Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego o pracach ZG, tezy programowe rozwoju gleboznawstwa w IBL, działalność i osiągnięcia ZG IBL w 20-leciu Polski Ludowej
1961–1965, rkp., masz., l., k. 98
75. Jw.
Sprawozdania roczne z prac naukowo-badawczych w l. 1960–1964
1961–1965, masz., opr., k. 184
76. Jw.
Uniwersalny przyrząd – kleszcze do sadzenia drzewek: projekt racjonalizatorski z OZLP Poznań, dokumentacja i uzasadnienie
1970, masz., masz. powiel., l., k. 11
77. Jw.
Powierzchnie doświadczalne Zakładu, nawożenie mineralne działek: notatki, rysunki, wyniki pomiarów
1962–1970, 1980, rkp., l., sz., k. 98 w tym 8 fot.
78. Jw.
Korespondencja: kopie pism wysłanych
1966–1969, rkp., masz., l., k. 26

B. Polskie Towarzystwo Gleboznawcze

79. Polskie Towarzystwo Gleboznawcze

Memoriał do Polskiej Akademii Nauk o utworzenie Instytutu Gleboznawstwa, sprawozdania z działalności zarządu, zarys historyczny i zakres działalności, lista członków z 1939, XXV-lecie PTG
1957, 1960–1967 i b.d., rkp., masz., druk., l., k. 140

80. Jw.

Protokoły posiedzeń, instrukcje, wskazówki, notatki i opracowania dotyczące gleb leśnych Polski
1958–1960 i b.d., rkp., masz., masz. powiel., k. 167

81. Jw.

Komisja opracowania genetycznej klasyfikacji gleb leśnych: protokoły posiedzeń, preliminarze budżetowe, uwagi do klasyfikacji gleb, fotografie systematyki gleb
1960–1965, 1970–1973 i b.d., rkp., masz., fot., k. 67 w tym 9 fot.

82. Jw.

Komisja fizyki gleby: plan pracy, protokoły posiedzeń
1961–1964, 1970, rkp., masz., l., k. 102

83. Jw.

Notatki
1978–1982, rkp., sz. (zeszyty), k. 417

84. Jw.

Mowy pogrzebowe, wspomnienia po zmarłych członkach, nekrologi, komunikaty PTG nr 30 i 31 z lat 1960–1961
1960–1968, rkp., masz., druk, l., k. 27

C. Działalność zawodowa w innych instytucjach

85. Międzynarodowe Kongresy Gleboznawcze: Paryż, 1956, 1957, Budapeszt, 1964

Notatki, tłumaczenia referatów dot. gleboznawstwa, uprawy topoli, stosowanie nawozów w uprawach topolowych prób nawożenia gleb leśnych
B.d., rkp., masz., l., sz., k. 165

86. Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej

Konferencje naukowe poświęcone metodyce badań nad podwyższeniem produktywności lasu – Praga, Warszawa, Sękocin: komunikaty, referaty, sprawozdania, protokoły
1965–1972, rkp., masz., masz. powiel., j. ang., czes., franc., pol. ros., słow., l., k. 110

III. MATERIAŁY BIOGRAFICZNE

87. Życiorys, wykaz prac, fotografie odznaczeń

1977, 1979, masz., druk, fot., l., sz., k. 13

88. Włoczeski Tadeusz, *Urządzenie lasu*, 1925

Terlikowski Feliks, *Gleboznawstwo*, 1924/1925, *Wapnowanie gleb*, 1926

Matuszkiewicz, *Kurs filozoficznoekologiczny*, 1971, SGGW

Notatki z wykładów

1924–1971, rkp., masz., l., opr., k. 92

IV. KORESPONDENCJA

A. Wychodząca

89. Osoby i instytucje B–Ż
1959, 1968–1974, rkp., masz., j. niem., pol., ros., l., k. 58, zob. aneks 4

B. Wpływająca

90. Osoby i instytucje B–W
1963–1974, rkp., masz., j. niem., pol., ros., l., k. 122, zob. aneks 4

V. MATERIAŁY OSÓB OBCYCH

91. Państwowa Rada Ochrony Przyrody
Referaty, artykuły, podsumowanie referatów
1967, 1974 i b.d., rkp., masz. powiel., l., sz., k. 83, zob. aneks 5

VI. ZAŁĄCZNIKI

92. Nawożenie, uprawa na wydmach, gleby leśne, nasiennictwo
Druki wydawnictw, czasopisma, ulotki
1947–1949, 1962, 1969–1973, j. niem., pol., sz., k. 197, zob. aneks 6

ANEKS 1

- J. 8. Nawożenie lasów
1. *Nawożenie lasów w Polsce*, 1966
 2. *Nawożenie gruntów przeznaczonych pod zalesienia oraz ubogich gleb leśnych pod uprawami sosnowymi*, 1966
 3. *Tymczasowe wskazówki dla przeprowadzenia badań gleboznawczo-nawożeniowych oraz ustalenia potrzeb wapnowania i nawożenia gleb leśnych*, 1971
 4. *Badania nad metodami nawożenia upraw leśnych na glebach wytworzonych z piasków z uwzględnieniem metodyki badań RWPG w Polsce*, 1972
 5. *Nawożenie mocznikiem*, b.d.
 6. *Stosowanie mocznika jako nawozu sztucznego*, b.d.

ANEKS 2

- J. 10. Gleby leśne
1. *Gleby leśne*, „Niwa Leśna”, 1937, nr 8
 2. *Gleboznawstwo leśne*, 1963
 3. *Gleby leśne Polski*, 1968
 4. *Klasyfikacja gleb leśnych w przebudowie gospodarstwa leśnego*, b.d. (2 egz.)
 5. *Krótką charakterystyka niektórych gleb leśnych*, b.d.
 6. *Krótką charakterystyka poszczególnych typów gleb leśnych*, b.d. (2 egz.)
 7. *Procesy glebotwórcze*, b.d.
 8. *Z życia gleby leśnej*, b.d.
 - 9.

ANEKS 3

- J. 24 Gospodarstwo leśne, gleby i ich zalesianie, nawożenie gruntów

1. *Znaczenie map gleboznawczych w gospodarstwie leśnym* referat wygłoszony na XV Zjeździe Lekarzy i Przyrodników Polskich we Lwowie, 1937
2. *Badania nad stosunkiem węgla do azotu w ściółkach i próchnicach gleb leśnych*, referat wygłoszony w Polskim Towarzystwie Gleboznawczym, 1937
3. *Informacja o zalesianiu w Polsce*, referat wygłoszony w dniu lasu w Szpitalu Okręgowym we Lwowie, 1938 (trzy wersje)
4. *Aparat – próbka do oznaczania składu mechanicznego gleb piaszczystych leśnych*, „Las Polski”, 1949, nr 9
5. *Sadzimy topole* (2 egz.) + notatka dla prasy, 1949
6. *Zalesianie nieużytków*, referat wygłoszony na naradzie gospodarczej w Ministerstwie Leśnictwa, 3 XI 1955
7. *Nawożenie gruntów przeznaczonych pod zalesiania oraz ubogich gleb leśnych pod negatywnymi uprawami sosnowymi* (2 egz.) + tezy, 1961
8. *Jak należy opisać profil glebowy i pobierać próbki glebowe z pola do analizy*, 1952
9. *Typowanie siedlisk, głównie pod uprawy topolowe*, tezy referatu wygłoszone w OZLP w Białymstoku, 1966
10. *Charakterystyka gleb typowanych do nawożenia w leśnictwie*, referat wygłoszony w OZLP w Szczecinie, 1967 (2 egz.)
11. *Działalność i rola towarzystw naukowych rolniczych i leśnych w życiu naukowym, dydaktycznym i społecznym*, b.d.
12. *Podniesienie produktywności lasów polskich*, b.d. (2 egz.)
13. *Sadzenia drzewek w dniu lasu*, referat popularnonaukowy, b.d.
14. *Zalesianie nieużytków*, b.d. (2 egz.)
15. *Zdegradowane gleby leśne*, b.d.
- 16.

ANEKS 4

J. 89. Korespondencja wychodząca, osoby i instytucje B–Ż		
Brüning Detlev	1968–1973	1. 27
Kwinichidze Mikołaj	b.d.	1. 1
„Las Polski”, redakcja	1969	1. 1
Pieniążek Szczepan	1972	1. 2
Urząd Celny	1969–1970	1. 2
Żelawski Władysław	1974	1. 2
Adresaci nierozpoznani	1959 i b.d.	1. 2 + tłum. na j. niem. i ros.
j. 90 Korespondencja wpływająca, Osoby i instytucje B–W		
Brüning Detlev	1968–1973	1. 70 + kilka tłum. na j. pol.
Byczkowska[?]	1974	1. 1
Gajet	1974	1. 1 j. ros.
Kwinichidze Mikołaj	1949	1. 3
„Las Polski”, redakcja	1969	1. 1
Ministerstwo Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego	1968	1. 1
Pieniążek Szczepan	1972	1. 1
Polskie Towarzystwo Gleboznawcze	1973	1. 1
Polskie Towarzystwo Leśne	1972–1973	1. 1[?]
Ślusarczyk E.	1967	1. 9
Tomaszewski Jan	1963–1967	1. 1[?]
Wrzecki J.	1969	1. 1
Wyższa Szkoła Rolnicza	1972	1. 1

ANEKS 5

- J. 91. Państwowa Rada Ochrony Przyrody
Bac Stanisław, *Stosunki wodne i ochrona gleb*, b.d.
Klimo Emil, *Rola opada i lesnoj podstjulki w krugovorote pitatelnych veščestv v ekosisteme jehnika*, b.d.
Kowalski E., *Problemy agro-fitomelioracyjne w leśnictwie*, b.d.
Obrączka Ryszard, *Ochrona gleb przed erozją w świetle przepisów prawnych*, b.d.
Prochal Piotr, *Użytkowanie rolniczo-leśne a problem erozji gleb na terenach górzystych*, 1967
Skawina Piotr, *Wpływ przemysłu na gleby*, 1967
Ziemnicki Stefan, *Problemy ochrony gleby przed erozją w Polsce*, 1967

ANEKS 6

- J. 92. Nawożenie, uprawa na wydmach, gleby leśne, nasiennictwo
Brüning D., Trillmich H.D., Übel E., *Einfluss gestaffelter Magnesiumgaben zur einer Kieferkultur – Nadeluntersuchungen ertragskundliche Ergebnisse*, 1970
Brüning D., Trillmich H.D., Übel E., *35 Jahre KMG – Kiefern – düngungsversuche Templin*, 1970
Instytut Badawczy Leśnictwa, ulotki Zakładu Chorób Roślin i Grzyboznawstwa, 1947–1948, nr 2–20
Janiszewski Bolesław, *Wpływ nawożenia na wzrost upraw leśnych na wydmach nadmorskich*, 1970
Kaczmarek Jan, *Rozwój bazy naukowo-technicznej i jej udział w rozwoju gospodarki narodowej w okresie XXV-lecia*, 1969
K.L., Bobiński Zbigniew, Strzelec Wiesław, *Dynamika wody w piaskach wydmych, wydmy Henryków – Płudy*, b.d.
Maćkowiak Czesław, *Nawozy wapniowe*, 1968
Prusinkiewicz Zbigniew, *Gleba jako zasadniczy składnik siedliska leśnego*, „Sylwan”, 1970, nr 8–9, s. 26–30
Prusinkiewicz Zbigniew, *Próchnica gleb leśnych*, b.d.
„Die Sozialistische Forstwirtschaft”, 1971, nr 12, 1973, nr 7 (2 egz.)
„Tagungsberichte”, 1962, nr 50
Tyszkiewicz Stanisław, *Nasiennictwo i szkółkarstwo w okresie przebudowy gospodarstwa leśnego*, 1949
Włoczewski Tadeusz, *Rozsadnik sosnowy*, 1936
Włoczewski Tadeusz, *Wykresy do obliczania norm wysiewu nasion sosny w rozsadnikach*, 1937